

Zaštićena područja i održivi razvoj u funkciji turizma NP Paklenica - primjer dobre prakse

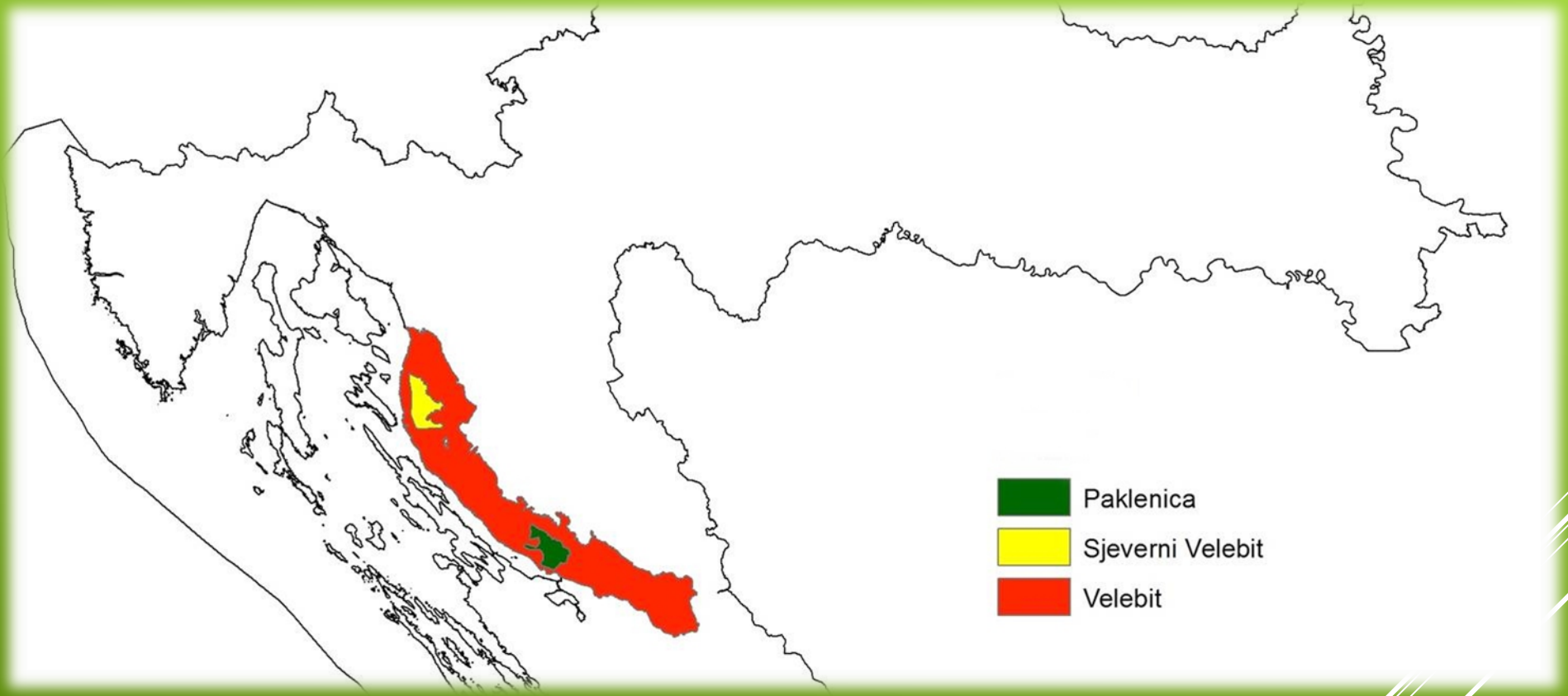
PAKLENICA
Nacionalni park • National park

Zlatko Marasović

PARKOVI HRVATSKE
Parks of Croatia

Brisel 20. lipnja 2017. godine

Geografski smještaj Parka

Planina Velebit dio je Dinarskog sustava i ukupno je dugačka 145 km;
1978. MAB UNESCO rezervat biosfere
1981. Park prirode
1999. NP Sjeverni Velebit

Najviši vrh je Vaganski vrh, visine 1757 m

O Nacionalnom parku Paklenica

- Paklenica je prvi put proglašena Nacionalnim parkom još davne 1928. god., no zbog nedorečene zakonske regulative status je trajao jednu godinu.

- Trajno je proglašena Nacionalnim parkom 1949. godine, svega nekoliko mjeseci iza Nacionalnog parka Plitvička jezera, te su to tada bili prvi Nacionalni parkovi na području Republike Hrvatske. Danas Hrvatska ima 8 Nacionalnih parkova i 11 Parkova prirode.

- Ovo područje proglašeno je Nacionalnim parkom zbog iznimnog geomorfološkog bogatstva (kanjoni, škrape, sipari, špilje, jame), te izražene raznolikosti i bogatstva šuma, u prvom redu šuma crnog bora i bukve.

- Nakon proglašenja područje Nacionalnog parka prostiralo se je na površini od 36 km^2, a obuhvaćalo je područje kanjona Velike i Male Paklenice te mali dio okolnog krškog područja.

- Godine 1997. površina Nacionalnog parka Paklenica povećana je za gotovo tri puta na 95 km^2, čime je pod zaštitu stavljena i vršna zona planine Velebit s najvišim „Vaganskim vrhom” 1757 m/nv.

Ime “Paklenica”

Nastalo je iz smole Crnog bora tzv. “pakline” koja se dobivala termičkim postupkom i koristila za različite potrebe od medicine, do osvjetljavanja kuća, premazivanje brodova i sl.

Pinus nigra - Crni bor

Vizija Nacionalnog parka Paklenica

Nacionalni park Paklenica ostaje najjači izražaj Velebita kao najveće, hrvatske planine, koja je uz to i mitska, s izuzetnim floističkim, faunističkim te geomorfološkim vrijednostima.

Ima značajnu turističko-rekreacijsku funkciju, organiziranu na principima održivosti i provođenju edukacije na svim razinama.

POSJETITELJI U NP PAKLENICA

Godina	Broj posjetitelja
2006.	104 071
2007.	110 338
2008.	115 943
2009.	110 350
2010.	112 665
2011.	118 288
2012.	114 321
2013.	114 328
2014.	122 189
2015.	119 686
2016.	127 848

Posjetitelji u NP Paklenica dijele se na:

- Penjače oko 30 %

Penjači su najvjerniji posjetitelji Parka te zbog atraktivnosti penjačkih smjerova i blizine morske obale dolaze i po nekoliko puta godišnje.

- Šetače oko 70 %

U skupinu “šetača” spadaju svi ostali posjetitelji od klasičnih turističkih posjeta, koje su ograničene na manji dio Parka, odnosno na zonu rekreacije u kanjonu Velike Paklenice, do rekreativaca i planinara koji dosegnu najviše vrhunce kao što je Vaganski vrh.

Posjetiteljska infrastruktura

- Preko 150 km uređenih i markiranih planinarskih staza
- Gotovo 600 uređenih penjačkih smjerova
- Špilja Manita peć
- Planinarski dom “Paklenica”, planinarska skloništa “Struge”, Ivine vodice i Vlaški grad (trenutno u rekonstrukciji)
- Šumarska kuća “Lugarnica”
- Prenoćište “Ramića dvori” i “Ivančev dom”
- Posjetiteljski centar “Podzemni grad Paklenice”
- Poučna staza “Pjeskarica”
- Poučna staza “Kratko putovanje kroz povijest” s obnovljenim mlinom
- Ulazna recepcija Velika i Mala Paklenica
- Etno kuća “Marasović”
- Prezentacijsko informativni kompleks s upravnom zgradom i auto kampom

Kanjoni Velike i Male Paklenice usječeni u Velebit

Penjač u stijenama kanjona Velike Paklenice

Šetači u kanjonu Male Paklenice

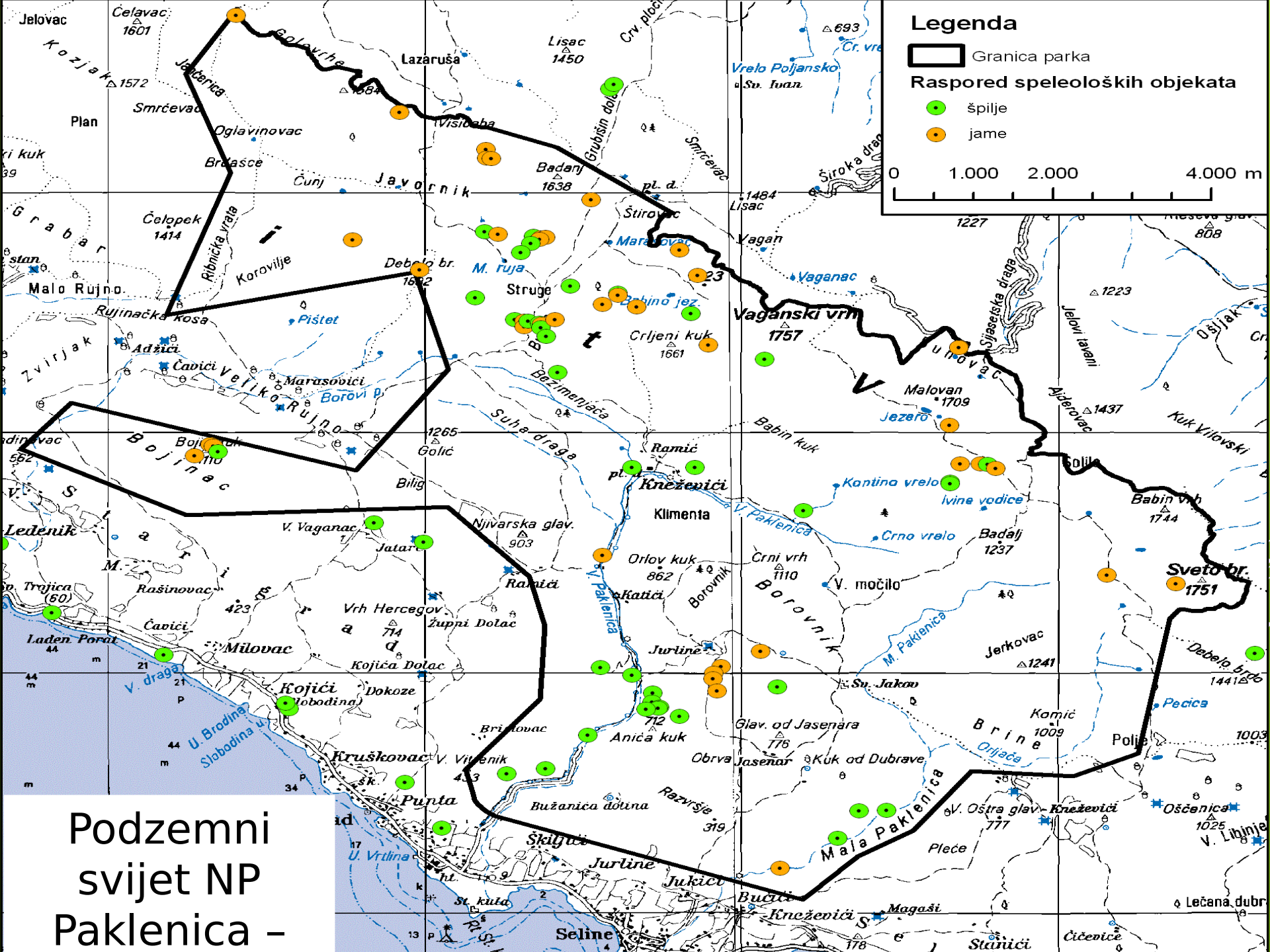
Anića kuk najveća soliterna stijena u Republici Hrvatskoj

Krški oblici – Velike škrape

Krški oblici - Kamenice

Podzemni svijet NP Paklenica –

Podzemlje NP Paklenica

Pronađeno je preko 100 speleoloških objekata.

57 jame i 43 špilje su detaljno istražene.

Najdublja jama je dubine 534 m na Bunovcu.

Najduža je špilja duljine 300 m smještena između kanjona Velike i Male Paklenice.

Lucinka u Maloj Paklenici je špilja s najvećim špiljskim ulazom.

Najpoznatija špilja u Nacionalnom parku je Manita peć.

To je jedina špilja uređena za posjećivanje u Nacionalnom parku, te ovu godinu obilježavamo 80-tu godišnjicu od uređenja za posjećivanje.
Ulaz u špilju je na nadmorskoj visini od 573m.

Temperatura u špilji konstantna je tokom cijele godine i iznosi od 9-11 ºC.

Bogatstvo i raznolikost životinjskih vrsta

- 84 vrste danjih leptira,
- preko 600 vrsta noćnih leptira,
- 31 vrsta vodozemaca i gmazova,
- 260 vrsta ptica,
- 57 vrsta sisavaca.

Bogatstvo i raznolikost biljnog svijeta

- oko 900 zabilježenih biljnih vrsta,
- **76 endemičnih vrsta**.

Beskralješnjaci nacionalnog parka Paklenica

tvrdokrilci-Coleoptera

Coccinella septempunctata-bubamara

Laemostenus dalmatinus (fam. Carabidae-kornjaši)

Dorcus parallellipipedus-tvrdokrilac

Geotrupes sp.-kotrljani

Beskralješnjaci u Nacionalnom parku Paklenica

Tijekom ljeta pojedine vrste danjih leptira su brojne uz potok Veliku Paklenicu.

Danji i noćni leptiri

Danji leptiri su upečatljivi i prepoznatljivi po živim bojama. Uočavaju se u letu ili prilikom odmaranja ili hranjenja na cvjetovima biljaka.

Noćni leptiri su aktivni noću, a danju odmaraju u sjeni ili pukotinama stijena te na ulazima u špilje ili jame.

84 vrste danjih leptira

Beskralješnjaci u nacionalnom parku Paklenica.

Lastin-repci-Papilionidae

Beskralješnjaci u NP Paklenica

Saturnidae

Saturnia pavonia-odrasli leptir

Saturnia pyri-gusjenica

Saturnia pyri – najveći noćni leptir u Europi, s rasponom krila do 15 cm.

Vrste kralješnjaka u NP Paklenica

Daždevnjaci se sreću u jesen ili u proljeće za kišna vremena uz potok Veliku i Malu Paklenicu ili u vodama kamenica ili bunara.

Salamandra salamandra-pjegavi daždevnjak

Ichtyosaura alpestris-alpski vodenjak

Zabilježeno je 6 vrsta vodozemaca

Kralješnjaci – gmazovi u NP Paklenica

25 vrsta gmazova

Podarcis muralis-zidna gušterica

Lacerta viridis-zelenbać

Pseudopus apodus-blavor

Kralješnjaci
-gmazovi u NP Paklenica

Kornjače su raširene uz južnu granicu NP Paklenica.

Testudo hermanni - kornjača čančara

Kralješnjaci
-gmazovi u NP
Paklenica

Zabilježeno je 11 vrsta zmija

Otrovna vrsta

Vipera amodytes-poskok

Kralješnjaci – gmazovi NP Paklenica

Otrovna vrsta

Vipera ursinii macrops-planinski žutokrug

Vrlo rijetka i ugrožena vrsta, planinski žutokrug nastanjuje planinske livade na visini od 900 do 1200 m.

Kralješnjaci –ptice u NP Paklenica

1. 1984.- 1995. - 197 vrsta
2. 1995.- 2004. - 225 vrsta
3. 2004.- 2016. - 260 vrsta

Upupa epops-pupavac

Kralješnjaci – ptice u
NP Paklenica

Strix aluco-šumska sova

Otus scops-ćuk

Kralješnjaci – ptice u
NP Paklenica

Falco tinunculus-vjetruša

Kralješnjaci – ptice u
NP Paklenica

Accipiter nisus-kobac

Jarebica kamenjarka (*Alectoris graeca*)

Ušara (*Bubo bubo*)

Suri orao (*Aquila chrysaetos*)

Sivi sokol (*Falco peregrinus*)

Izumrle vrste na području NP Paklenica

Bjeloglavi sup (*Gyps fulvus*)
Crkavica (*Neophron percnopterus*)

Zadnje promatranje u ljeto 1987. godine.

Kralješnjaci – sisavci u NP Paklenica

Smeđi medvjed (*Ursus arctos*), Vuk (Canis lupus), Ris (Linx linx), Lisica (Vulpes vulpes) Kuna bjelica (*Martes foina*), Divlja svinja (*Sus scrofa*), Jazavac (*Meles meles*), Lasica (*Mustela nivalis*), Divokoza (*Rupicapra rupicapra*), Obični jelen (*Cervus elaphus*), Srna (*Capreolus capreolus*), Vjeverica (*Sciurus vulgaris*), Puh (*Glis glis*), Zec (*Lepus europeus*)....

Kralješnjaci – sisavci u NP Paklenica

Kralješnjaci – sisavci u NP Paklenica

Vegetacija NP Paklenica

NP Paklenica se prostire na nadmorskoj visini od 50 do 1757 m. Različiti tipovi staništa u kojima je zabilježeno više šumskih tipova vegetacije i 900 biljnih vrsta, od čega **76** endema. Velika raznolikost biljnog svijeta od glacijalnih relikata, do stenoendema, rijetkih i ugroženih vrsta svrstava područje nacionalnog parka u žarište endemizma i floristički i vegetacijski vrlo vrijedno područje u Europi.

Pulsatila grandis- velika sasa

Arenaria orbicularis - okruglolisna pjeskarica

Porodica zvončika (Campanulaceae) bogata je vrstama u parku. Cvatu od svibnja do rujna.

Leontopodium alpinum subsp. krassense – rijetka vrsta runolist

Gentiana lutea ssp. *symphyandra – žuta siništara,* endemična vrsta visokoplaninskih livada nastanjuje nadmorske visine od 1000-1500 m n.v.

Linaria alpina-alpski lanilist, rijetka biljka, tercijarni relikt. Raste na nekoliko lokaliteta u siparima najviših dijelova parka.

Zašto Paklenica treba Via Dinaricu ???

Paklenica je sjecište plave i bijele linije putova Via Dinarice !

- Via Dinarica oživljuje san generacija planinara o uspostavi staze kroz Velebit koja će pokazati najljepše predjele naše najveće planine, ujedinjujući iste želje za cijelo područje Dinarida.
- Na sreću zbog svoje “zatvorenosti” uvjetovane planinskom nedostupnosti Paklenica nije doživjela ekspanziju masovnog turizma koji uz ekonomske blagodati vrlo često donosi i velike ekološke probleme.
- Postepen razvoj na održivim principima ključan je u zaštiti prirodnih vrijednosti, a dugoročno osigurava ekonomsku stabilnost područja, na čemu se temelje načela Via Dinarice.
- Prirodne vrijednosti nacionalno su blago svake države, valja ih prezentirati i dičiti se njima, te na prirodi prihvatljiv način ponuditi na korištenje željnima iskonske prirode.
- Bitan element u djelovanja Via Dinarice je povezivanje i stjecanje novih iskustava, a što se kroz Via Dianricu i ostvaruje.

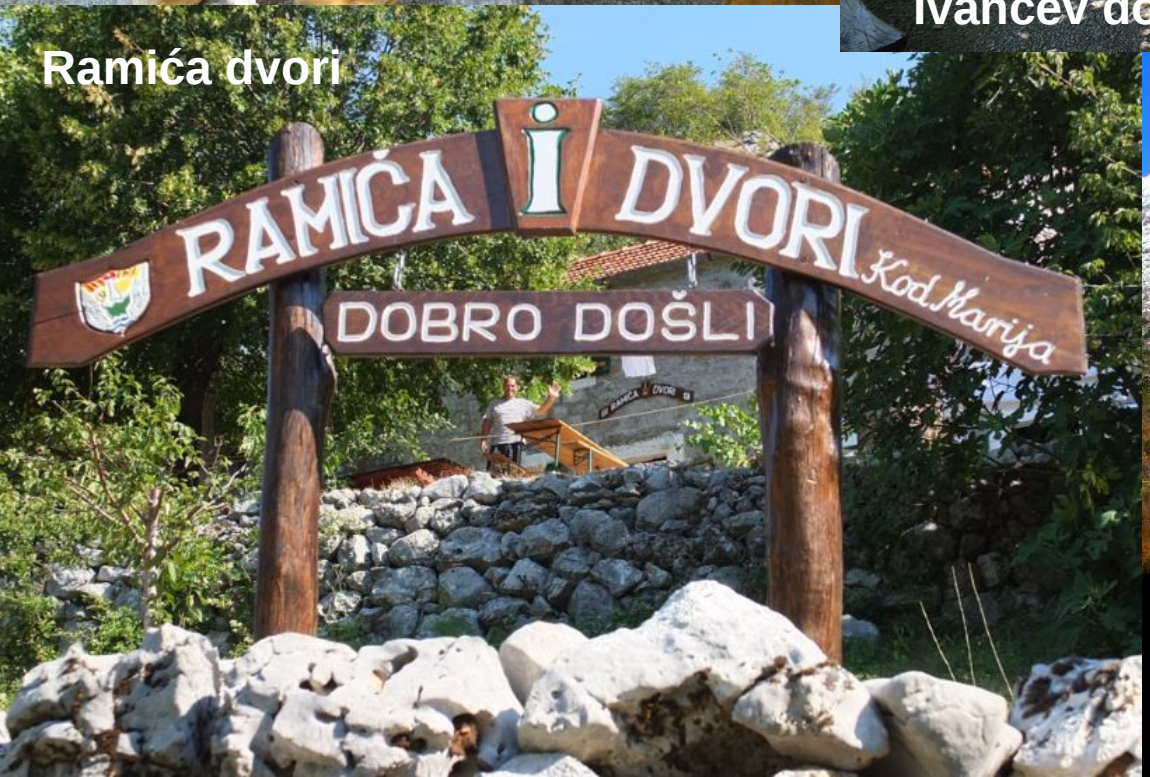

Nova Gorica / Gorizia
Rijeka
Via Dinarica
Map of the Trail
Sarajevo
The Adriatic Sea
Podgorica

- Turizam je iz temelja promijenio živote ljudi u Velebitu, od ratara i stočara ljudi su se okrenuli ugostiteljstvu i pratećim djelatnostima, a slobodno se može reći da su napustili iskonske vrijednosti. Velebit je ostao pust i napušten od ljudi koji bi trajno živjeli u njemu.
- Turistička ponuda vrlo često se svodi na sunce i more kao u mnogim Mediteranskim zemljama, stoga Via Dinarica oživljava sadržaj koji je dugo vremena bio prepušten zaboravu, a u stvari nudi jedinstven spoj čovjeka i prirode.
- Organiziranom promocijom Via Dinarica staza raste svijest o važnosti očuvanja prirodnih bogatstava koje posjedujemo, ali i svijest o opasnostima nepripremljenog posjeta planinama, gdje veliku ulogu preuzima partnerska Hrvatska gorska služba spašavanja koja vodi brigu o preventivi, ali kad zatreba i o aktivnom pomaganju u nesreći.
- Projekt Via Dinarica će pomoći u revitalizaciji napuštenih planinskih sela, ne samo na Velebitu nego i kroz cijele Dinaride kuda se protežu trase putova Via Dinarice.
- Na području Nacionalnog parka Paklenica više nema niti jednog trajnog žitelja, no veseli sve veća želja lokalnog stanovništva za obnovom starih planinskih kuća. Veoma dobar primjer su prenoćišta “Ramića dvori” i Ivančev dom” u kanjonu Velike Paklenice.

Ivančev dom

Ramića dvori

Planinarski dom “Paklenica

3D vizualizacija - pogled jug

projektant _ Boris Bacalja, dipl.ing.arh
_ Domagoj Diklić, dipl.ing.arh.
_ Jelena Banić, dipl.ing.arh.

datum _2/2017

Vizualizacija obnove planinarskog doma “Paklenica”

Hvala na pažnji !!!

Prezentacija je posvećena posljednjim stanovnicima NP Paklenica
Joli i Mariji Ramić

Zlatko Marasović
NP Paklenica
www.np-paklenica.hr

np-paklenica@paklenica.hr